

سؤالات امتحان درس: فارسی ۳	اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران	نوبت: اول / دی ماه ۹۹	تاریخ: ۱۳۹۹ / ۱۰ / ۸
نام و نام خانوادگی:	اداره آموزش و پرورش شهرستان بابل	پایه: دوازدهم انسانی	مدت امتحان: ۶۵ دقیقه
شماره کلاس:	دبیرستان نمونه مردمی فرهنگ بابل	نام دبیر:	

تذکره: این آزمون در ۳ بخش و ۴ صفحه و ۲۱ سؤال است؛ لطفاً پاسخها را در برگه پاسخنامه بنویسید.

ردیف	شرح سؤالات	بارم
الف -	<p>قلمرو زبانی (۷/۵ نمره)</p> <p>۱- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) تو مشت درشت روزگاری / از گردش قرن‌ها پس افکند ب) و مثل اینکه مردم هم از این حکومت چیزهای چشمگیری دیده‌اند. ج) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید/ مگر از آتش دوزخ بَدش روی رهایی د) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد. ه) کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقی پنهان است، تماشا کنید. و) هیچ نقاش نمی‌بیند که نقشی برکشد/ وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای</p> <p>۲- در هر یک از موارد زیر، شکل درست غلط‌های املائی را بنویسید.</p> <p>الف) آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر در سموم سرد این عقل بی درد پژمرد و صفای احورایی آن همه زیبایی‌ها به این علم عددبین مصلحت‌اندیش آلود و من آن شب پس از گشت و گزار در گردشگاه آسمان، فرود آمدم. ب) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خانِ نعمت بی دریغش همه جا کشیده. پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. ج) عصر از پاریز با «الاغ تور» راه می‌افتادیم. هفت فرسنگ، تمام بیابان ریگزار بود. صبح، هنگام «چریغ آفتاب»، کنار «قنات حسنی» اطراق می‌کردیم.</p> <p>۳- از میان گروه کلمات زیر، شکل درست واژه‌هایی را که غلط املائی دارند، بنویسید.</p> <p>«ستایش و ثنا، قداست و قدس، فرمانروا و مُتاع، ماتمکده و بیت‌الاحزان، پگاه و صباح، جشن و صور، درست و صواب»</p> <p>۴- نقش دستوری ضمائر و واژه‌های مشخص شده را در ابیات و عبارات زیر بنویسید.</p> <p>الف) وجه خدا اگر شودتِ منظر نظر / زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی ب) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت ج) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست د) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست ه) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است و) شگفتا که نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر، آن را کهکشانی می‌بیند.</p> <p>۵- در عبارات زیر، «وابسته‌های وابسته» را بیابید و نوع دقیق آنها را بنویسید.</p> <p>الف) بر بالای آن با خط درشت و بسیار روشن نوشته شده بود: «در اینجا چهل و هشت هزار نفر کشته شدند.» ب) در کویر، گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم و از آن است که ماوراءالطبیعه را در کویر به چشم می‌توان دید.</p>	۱/۵ ۱ ۱/۵ ۱

ردیف	شرح سؤالات	بارم															
الف -	۶- مصراع دوم بیت زیر، چند جزئی است؟ نوع دقیق آن را بنویسید. «شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند»	.۱۵															
	۷- در بیت زیر، جمله‌ای با الگوی «نهاد + مسند + فعل» نشان دهید. «خامش منشین، سخن همی گوی / افسرده مباش، خوش همی خند»	.۱۵															
	۸- در مصراع نخست بیت زیر، یک ترکیب «اضافی» و یک ترکیب «وصفی» بیابید و بنویسید. «بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز هم این نژاد و پیوند»	.۱۵															
	۹- در هر یک از منظومه‌های زیر، نوع حذف (قرینه لفظی / معنوی) را بنویسید. الف) من نمازم را وقتی خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیره الاحرام علف می خوانم / پی قدقامت موج. ب) در کفها کاسه زیبایی، / بر لبها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می بر با پای دگر.	.۱۵															
ب -	قلمرو ادبی (۴ نمره)																
۱۰- در ابیات زیر، دو آرایه ادبی مشترک بیابید و بنویسید. الف) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد ب) برگن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکند	۱۱- آرایه صحیح را از ستون سمت چپ، به بیت مورد نظر در ستون سمت راست وصل کنید. (یک آرایه، اضافی است).	.۱۵															
		۱/۲۵															
<table border="1"> <tbody> <tr> <td>۱- بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟</td> <td>بگفت آن گه که باشم خفته در خاک</td> <td>الف) تشبیه</td> </tr> <tr> <td>۲- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر</td> <td>کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی</td> <td>ب) مجاز</td> </tr> <tr> <td>۳- ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است</td> <td>مسلک مرغ گرفتار قفس، همچو من است</td> <td>ج) ایهام تناسب</td> </tr> <tr> <td>۴- زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر</td> <td>بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست</td> <td>د) کنایه</td> </tr> <tr> <td>۵- سعدی از سرزنش غیر نترسد هیهات</td> <td>غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را</td> <td>ه) اسلوب معادله و) متناقض نما</td> </tr> </tbody> </table>			۱- بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟	بگفت آن گه که باشم خفته در خاک	الف) تشبیه	۲- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر	کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی	ب) مجاز	۳- ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است	مسلک مرغ گرفتار قفس، همچو من است	ج) ایهام تناسب	۴- زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر	بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست	د) کنایه	۵- سعدی از سرزنش غیر نترسد هیهات	غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را	ه) اسلوب معادله و) متناقض نما
۱- بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟	بگفت آن گه که باشم خفته در خاک	الف) تشبیه															
۲- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر	کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی	ب) مجاز															
۳- ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است	مسلک مرغ گرفتار قفس، همچو من است	ج) ایهام تناسب															
۴- زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر	بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست	د) کنایه															
۵- سعدی از سرزنش غیر نترسد هیهات	غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را	ه) اسلوب معادله و) متناقض نما															
۱۲- در بیت زیر، به دلخواه، سه آرایه ادبی متفاوت بیابید و بنویسید. «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت»	۱۳- در کدام یک از دو بیت زیر، هر سه آرایه «اسلوب معادله، جناس و تضاد» به کار رفته است؟ الف) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل، یکسان می کند پست و بلند راه را ب) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را	.۷۵															
		.۱۵															
ادامه سؤالات در صفحه ۳																	

بارم	شرح سؤالات	ردیف
.۱۵	<p>۱۴- نام سُراینده یا نویسنده آثار زیر را بنویسید. (الف) مثنوی (ب) تمهیدات</p>	ب-
.۱۵	<p>۱۵- نام یک اثر از نویسندگان زیر را بنویسید. (الف) محمدابراهیم باستانی پاریزی (ب) شهاب‌الدین سهروردی</p>	
.۱۵	<p>قلمرو فکری (۸ نمره)</p> <p>۱۶- مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید. (معنی نکنید!) (۵/.) (الف) عاشقان کشتگان معشوق اند / بر نیاید ز کشتگان هرگز آواز (ب) ای مرغ سحر، عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد</p> <p>۱۷- متن زیر را با دقت بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. «آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پرمهتابی که هر گاه مشیت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم، ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم. ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه فرومی‌برد و می‌گریست.»</p> <p>(الف) مقصود نویسنده از «مدینه پلید» چیست؟ (ب) منظور نویسنده از «روح دردمند و امام راستین»، اشاره به کدام شخصیت است؟ (ج) منظور از «این شیعه گمنام» کیست؟</p> <p>۱۸- فقط پیام یا مفهوم نهایی ابیات و عبارات زیر را بنویسید. (معنی نکنید!) (الف) نی حدیث راه پرخون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند (ب) عشق، هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید. (ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند (د) شوخی روزگار است که مهد دموکراسی عالم، یعنی آتن، از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.</p> <p>۱۹- در بیت زیر، شاعر برای کسانی که فکری به حال آزادی خود نمی‌کنند، چه سرانجام را پیش‌بینی می‌کند؟ «فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند، مثل من است»</p> <p>۲۰- با توجه به عبارت زیر، از دیدگاه نویسنده، شرط رسیدن به عشق چیست؟ «پس اول پایه، معرفت است و دوم پایه، محبت و سیم پایه، عشق. و به عالم عشق - که بالای همه است - نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد.»</p>	ج-
ادامه سؤالات در صفحه چهار		

بارم	شرح سوالات	ردیف
.۱۵ .۱۵ .۱۵ .۱۵ .۱۵ .۱۵ ۱	<p>۲۱- اشعار و عبارتهای زیر را به فارسی ساده و روان امروزی برگردانید. (معنی ساده و روان)</p> <p>الف) دعوتش اجابت کردم.</p> <p>ب) گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت، به جانت سوگند</p> <p>ج) حیات از عشق می شناس و مَمات بی عشق می یاب.</p> <p>د) آن شب نیز ماه با تلالؤ پرشکوهش از راه رسید.</p> <p>ه) آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد.</p> <p>و) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت</p> <p>ز) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی روزی است روزش دیر شد</p>	ج-۱
<p>غنیمت لبهایتان پیوسته شکوفا باد!</p>		